Raadsvoorstel

Onderwerp	Wijziging Huisvestingsverordening Zoetermeer 2023 – woonwagenstandplaatsen
Zaakid	2026-134404
Auteur	Marije de Bruijn +31793468327 M.de.Bruijn2@zoetermeer.nl
Gemeentesecretaris a.i.	Meijer, A.S.
Afdelingshoofd	Breugem - Kosters Y.J.M. (Yvonne)
Portefeuillehouder	Wethouder Kraneveldt
Medeverantwoordelijke(n)	

Uiterste behandeldatum (+ reden)	
Programma(s)	Programma 7 Inrichting van de stad
Eerdere besluitvorming	Raadsvoorstel Huisvestingsverordening Zoetermeer 2023 d.d. 5 juni 2023
Samenvatting	De regels voor de inschrijving en toewijzing van woonwagenstandplaatsen in Zoetermeer worden geactualiseerd. Het huidige hoofdstuk 6 van de Huisvestingsverordening Zoetermeer 2023 wordt vervangen door een nieuw hoofdstuk dat aansluit bij het landelijk beleidskader voor woonwagen- en standplaatsenbeleid. De huidige regeling schiet tekort bij komende toewijzingen: de inschrijfduur is leidend, terwijl voorrang op grond van familie- en locatiebinding niet expliciet is vastgelegd. Daarmee waarborgt de regeling onvoldoende het wonen in familieverband, een centraal uitgangspunt van het landelijk beleidskader. Aanpassing is daarom noodzakelijk voordat nieuwe standplaatsen worden toegewezen. Met deze actualisatie worden de regels voor inschrijving, registratie en toewijzing verduidelijkt en wordt het mogelijk om beschikbare standplaatsen passend toe te wijzen. Daarbij wordt rekening gehouden met het wonen in familieverband en met de familie- en locatiebinding die kenmerkend zijn voor de woonwagencultuur. Tegelijkertijd wordt de Zoetermeerse werkwijze voor het gemeentelijke register van standplaatszoekenden duidelijker vastgelegd. Door deze wijziging sluit het lokale toewijzingsbeleid aan bij het rijkskader, wat naar verwachting resulteert in een beleid dat juridisch bestand is tegen toetsing, met instandhouding van standplaatsen en woonwagencultuur en betere handvatten om wachttijden en behoefte te beheersen. De wijziging is beperkt tot het hoofdstuk over woonwagenstandplaatsen; de overige onderdelen van de Huisvestingsverordening worden op een later moment integraal geactualiseerd.

Bijlagen	1. Nieuw hoofdstuk 6 ‘Woonwagenstandplaatsen’ 2. Inschrijfformulier standplaatszoekenden

Raadsbesluit

Raadsvoorstel Wijziging Huisvestingsverordening Zoetermeer 2023 – woonwagenstandplaatsen
2026-134404

De raad van de gemeente Zoetermeer;
Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 13 oktober 2026

Besluit

Gelet op artikel 4 van de Huisvestingswet 2014 en artikel 149 van de Gemeentewet;

1. De Huisvestingsverordening Zoetermeer 2023 als volgt te wijzigen:
a. Hoofdstuk 6 ‘Standplaatsen’, bestaande uit de artikelen 6:1 tot en met 6:7, te laten vervallen.
b. Na hoofdstuk 5 een nieuw hoofdstuk 6 ‘Woonwagenstandplaatsen’ in te voegen, overeenkomstig bijlage 1 bij dit voorstel.

2. Op grond van artikel 1.2, vijfde lid en zevende lid, onder c, van de Participatieverordening Zoetermeer 2022 af te zien van aanvullende participatie over de voorgestelde wijziging van hoofdstuk 6 van de Huisvestingsverordening Zoetermeer 2023, omdat over hetzelfde beleidsonderwerp reeds participatie heeft plaatsgevonden bij de totstandkoming van het landelijke Beleidskader gemeentelijk woonwagen- en standplaatsenbeleid.

Dit besluit treedt in werking twee weken na de bekendmaking daarvan. Tenzij over dit besluit een inleidend verzoek tot het houden van een referendum wordt gedaan.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad op 3 december 2026

de griffier, de voorzitter,

drs. R. Blokland MCM drs. M.J. Bezuijen

Toelichting

Probleemstelling en kader

Inleiding
Er wordt nu gekozen voor een gedeeltelijke wijziging van de Huisvestingsverordening, omdat op korte termijn woonwagenstandplaatsen moeten worden toegewezen. De huidige, verouderde regeling schiet tekort bij komende toewijzingen: de inschrijfduur is leidend, terwijl voorrang op grond van familie- en locatiebinding niet expliciet is vastgelegd. Daarmee waarborgt de regeling onvoldoende het wonen in familieverband, een centraal uitgangspunt van het landelijke beleidskader. Aanpassing is daarom noodzakelijk voordat nieuwe standplaatsen worden toegewezen.

Actualisatie van het hoofdstuk over woonwagenstandplaatsen kan daarom niet wachten op de integrale herziening van de Huisvestingsverordening, die is voorzien voor 2027. Het landelijke Beleidskader gemeentelijk woonwagen- en standplaatsenbeleid (2018) neemt de bescherming van de culturele identiteit van woonwagenbewoners als uitgangspunt. Deze wijziging geeft daaraan invulling door familie- en locatiebinding in de rangorde mee te wegen en de woonbehoefte via het gemeentelijke register inzichtelijk te maken. De gemeente Zoetermeer neemt het landelijke uitgangspunt over dat bij de toewijzing van woonwagenstandplaatsen rekening wordt gehouden met het wonen in familieverband. De voorgestelde rangorde geeft hieraan concrete invulling, met aansluiting bij de aanbevelingen uit het landelijke beleidskader.
Bron: Woonwagen- en Standplaatsenbeleid | Lokale wet- en regelgeving

Concreet worden de voorwaarden voor inschrijving en de registratie van relevante bindingen vastgelegd, komen er afzonderlijke rangordes voor bestaande en nieuwe woonwagenlocaties en worden regels opgenomen over inschrijfdatum, bewijs van inschrijving, verlenging, wijziging en doorhaling. Ook wordt geregeld hoe de inschrijving na relatiebeëindiging of overlijden wordt behandeld. De volledige regeling is opgenomen in bijlage 1.

Bij de voorbereiding van dit voorstel wordt afgezien van aanvullende participatie met de doelgroep. Tijdens het opstellen van het landelijk beleidskader gemeentelijk woonwagen- en standplaatsenbeleid (Ministerie van BZK, 2018) is de woonwagengemeenschap breed geconsulteerd. De uitgangspunten voor instandhouding, faciliteren van de cultuur en toewijzing op volgorde van inschrijving zijn in dat kader vastgesteld. Dit voorstel strekt uitsluitend tot uitvoering van dat reeds vastgestelde landelijke kader. Aanvullende consultatie van de doelgroep is daarom niet nodig

Beoogd effect
Een actuele, transparante en uitvoerbare regeling voor de inschrijving en verdeling van woonwagenstandplaatsen, waarmee voor standplaatszoekenden en de gemeente vooraf duidelijk is welke voorwaarden gelden en in welke volgorde vrijkomende en nieuwe woonwagenstandplaatsen worden toegewezen. Door deze wijziging sluit het lokale toewijzingsbeleid aan bij het rijkskader, wat naar verwachting resulteert in een beleid dat juridisch bestand is tegen toetsing, met instandhouding van standplaatsen en cultuur en betere handvatten om wachttijden en behoefte te beheersen.

Voorstel/keuzemogelijkheden/risico's

1. De Huisvestingsverordening Zoetermeer 2023 als volgt te wijzigen:
a. Hoofdstuk 6 'Standplaatsen', bestaande uit de artikelen 6:1 tot en met 6:7, te laten vervallen.

b. Na hoofdstuk 5 een nieuw hoofdstuk 6 ‘Woonwagenstandplaatsen’ in te voegen, overeenkomstig bijlage 1 bij dit voorstel.

2. Op grond van artikel 1.2, vijfde lid en zevende lid, onder c, van de Participatieverordening Zoetermeer 2022 af te zien van aanvullende participatie over de voorgestelde wijziging van hoofdstuk 6 van de Huisvestingsverordening Zoetermeer 2023, omdat over hetzelfde beleidsonderwerp reeds participatie heeft plaatsgevonden bij de totstandkoming van het landelijke Beleidskader gemeentelijk woonwagen- en standplaatsenbeleid.

Argumenten

1.1 Vooraf kenbare rangordes maken de toewijzing beter uitlegbaar en controleerbaar.
Met deze wijziging wordt de inschrijfduur als eerste toewijzingscriterium vervangen door een vaste rangorde van voorrangscategorieën. Op bestaande woonwagenlocaties krijgen eerstegraads en vervolgens tweedegraads familieleden van hoofdbewoners op die locatie voorrang. Op nieuwe locaties geldt deze familievoorrang ten opzichte van hoofdbewoners op bestaande Zoetermeerse woonwagenlocaties. Pas binnen iedere categorie bepaalt de inschrijfduur de volgorde. Daarmee wordt het landelijke uitgangspunt van wonen in familieverband concreet vastgelegd in de toewijzingsregels.

Standplaatszoekenden kunnen vooraf zien in welke categorie zij vallen en welke volgorde geldt. Binnen iedere categorie is de inschrijfdatum leidend; bij gelijke inschrijfduur volgt woonduur en vervolgens een transparante, controleerbare loting. Dit geeft de gemeente een eenduidige basis voor besluiten en vermindert onduidelijkheid over de toewijzing.

1.2 Familievoorrang waarborgt het wonen in familieverband.
Toewijzing op inschrijfduur alleen waarborgt niet dat woonwagenbewoners bij hun familie kunnen wonen, zoals nu het beleid is binnen de gemeente Zoetermeer. Door familie- en locatiebinding voorrang te geven, wordt dit wezenlijke onderdeel van de woonwagencultuur beschermd. De wijziging geeft daarmee concrete invulling aan het landelijke beleidskader en biedt een vaste basis voor passende toewijzing.

1.3 Een eenduidig register waarborgt een gelijke en controleerbare behandeling van standplaatszoekenden.
De gemeente moet voor iedere standplaatszoekende op dezelfde wijze kunnen vaststellen welke voorrang geldt. Een actueel register met inschrijfdatum en relevante bindingen voorkomt verschillen in behandeling en maakt de rangorde en toewijzingsbesluiten controleerbaar.

1.4 Tijdige aanpassing is noodzakelijk voor passende en juridisch houdbare toewijzingen.
Op korte termijn moeten standplaatsen worden uitgegeven. Wachten op de integrale herziening in 2027 betekent dat deze toewijzingen plaatsvinden op basis van de huidige regeling, waarin familievoorrang niet expliciet is vastgelegd. De afzonderlijke wijziging biedt een duidelijke grondslag om familie- en locatiebinding consequent mee te wegen en toewijzingsbesluiten zorgvuldig te motiveren. Daarmee wordt de juridische houdbaarheid versterkt en tegemoetgekomen aan de wens van de doelgroep om het wonen in familieverband bij de toewijzing te waarborgen.

2.1 Eerdere landelijke consultatie beperkt de toegevoegde waarde van een nieuwe consultatie over dezelfde uitgangspunten.
Woonwagenbewoners en hun vertegenwoordigers zijn betrokken geweest bij de totstandkoming van het landelijke beleidskader. Het belang van bescherming van de woonwagencultuur en wonen in familieverband is daarin vastgelegd. Voor zover dit voorstel deze reeds besproken uitgangspunten overneemt, ondersteunt die eerdere consultatie het achterwege laten van een nieuwe consultatie op grond van artikel 1.2, zevende lid, onder c, van de Participatieverordening.

Kanttekeningen

1.1 De samenhang met de overige hoofdstukken vraagt bij de bredere herziening opnieuw aandacht.

Hierdoor worden onderwerpen die samenhangen met de algemene woonruimteverdeling, waaronder de toekomstige verhouding tussen urgentie en woonwagenstandplaatsen, nu niet definitief herijkt. Deze samenhang moet bij de bredere herziening opnieuw worden beoordeeld.

1.2 Het inschrijfformulier moet gelijktijdig met de nieuwe regels gereed zijn.

Het nieuwe hoofdstuk bepaalt dat burgemeester en wethouders het inschrijfformulier vaststellen. Het college heeft het inschrijfformulier voor standplaatszoekenden vastgesteld.

Financiën

Niet van toepassing.

Controleprotocol

Niet van toepassing.

Participatie en Communicatie

Bij de voorbereiding van deze wijziging wordt afgezien van aanvullende participatie op grond van artikel 1.2, vijfde lid en zevende lid, onder c, van de Participatieverordening Zoetermeer 2022. Het landelijke Beleidskader gemeentelijk woonwagen- en standplaatsenbeleid is tot stand gekomen met betrokkenheid van woonwagenbewoners en hun vertegenwoordigers. De daarin besproken uitgangspunten voor bescherming van de woonwagencultuur en wonen in familieverband vormen de basis voor de voorgestelde wijziging. Voor het overnemen van deze uitgangspunten wordt een nieuwe participatieronde niet nodig geacht.

Na vaststelling worden woonwagenbewoners en geregistreerde standplaatszoekenden rechtstreeks geïnformeerd via een brief. Daarin worden de nieuwe voorrangscategorieën, de rol van inschrijfduur binnen iedere categorie en de gevolgen voor inschrijving en toewijzing toegelicht. Ook worden de gemeentelijke website en het inschrijfformulier geactualiseerd. Voor vragen en ondersteuning kunnen betrokkenen terecht bij het vaste aanspreekpunt voor woonwagenzaken en via woonwagenzaken@zoetermeer.nl.

Duurzaamheid

Niet van toepassing.

Toegankelijkheid en bruikbaarheid voor gehandicapten

Niet van toepassing.

Rapportage en evaluatie

De uitvoering kan worden gevolgd aan de hand van het gemeentelijk register van standplaatszoekenden. De daarin opgenomen gegevens kunnen, voor zover noodzakelijk en toegestaan, worden benut voor inzicht in de woonbehoefte en voor de algemene monitoring en evaluatie van de Huisvestingsverordening. Bij de bredere herziening van de Huisvestingsverordening wordt tevens bezien of de woonwagenspecifieke regeling aanpassing behoeft.